

**ДЕСЯТЬ СЕКРЕТІВ БАГАТСТВА.
СУЧАСНА МУДРА ПРИТЧА
ПРО БАГАТСТВО,
ЩО ЗМІНИТЬ ВАШЕ ЖИТТЯ**

Вступ

Коли багатство починає приходити, то з'являється так швидко, у такій шаленій кількості, що аж дивно стає, де воно ховалося протягом усіх цих злиденних років.

*Наполеон Гілл.
Думай і багатій*

До досягнення 65-річного віку понад дев'яносто відсотків з нас або вже мертві, або потопають у злиднях! Лише вісім відсотків чоловіків і два відсотки жінок фінансово незалежні, і менш ніж один відсоток населення — багаті. Але чому? Що цей один відсоток знає такого, чого не знають інші? Може, вони розумніші? Більш освічені? Чи важче працюють? Чи вони просто фартові, мазунчики долі?

Ці питання непокоїли мене чимало років. Якщо багатство — це те, до чого всі ми прагнемо, то чому досягає його менш ніж один зі ста? Чому так багато людей відчайдушно намагаються звести кінці з кінцями, почуваяться загнаними в пастку й навіть не мають сили справдити свої мрії? А потім одного дня я зустрів ексцентричного старого чоловіка, який відкрив мені секрети Надзвичайного Багатства — десять принципів, дотримуючись яких, кожен може створити у своєму житті не просто багатство, а багатство у величезній кількості!

Надзвичайне Багатство — це не тільки розмір вашого банківського рахунку, кількість чи вартість власності, якою ви володієте; це радше достатні кошти, щоби мати змогу жити власним життям, так, як ти цього хочеш. Я з'ясував, що у всіх нас є сила бути багатими. Немає значення, якими є наші обставини, молоді ми чи старі, одружені чи ні, маємо темну чи світлу шкіру. Зовнішні обставини — економічне становище, погода, державна політика — не керують нашим життям; ним керуємо лише ми! І коли ми приймаємо керівництво, беремо на себе відповідальність за власне життя, то

усвідомлюємо, яку силу маємо для того, щоби вносити зміни та справджувати свої мрії.

На відміну від багатьох інших притч, дійові особи цієї книги — це збірні образи реальних людей, хоча я, звичайно, змінив їхні імена. Щиро сподіваюся, що їхні історії надихнуть вас наслідувати їхній приклад і створити Надзвичайне Багатство у вашому житті.

*Адам Джексон
Гартфордшир
Листопад 1995 року*

ПРОГУЛЯНКА В ПАРКУ

Юнак вийшов із дверей на вулицю, холодну й темну, хоча не холоднішу й не темнішу, ніж варто було очікувати о шостій ранку першого лютневого понеділка. Вуличні ліхтарі ще світилися, а дорогами вже їздили машини — небагато, але й без довгих перерв. Ще нещодавно він насилу вставав о восьмій ранку, проте останні кілька місяців йому було неспокійно, і спав він безладно, уривками.

Молодий чоловік перейшов дорогу й попрямував схилом угору, до парку. Такого встановленого порядку завжди дотримувався його батько: жвава прогулянка парком на світанку, щоб провітрити легені та прояснити голову перед новим днем. Батько завше радив: «Гуляй парком на світанку — і помітиш, як часто приходять до тебе нові ідеї, натхнення та рішення найгостріших проблем».

«Неначе ангели нашіптують їх тобі», — казав батько. Але за ті два тижні, упродовж яких він уже робив ці вранішні прогулянки, юнак не почув жодного нашіптування, до нього не приходили ані ідеї, ані натхнення, ані рішення проблем.

Минаючи великі приватні будинки, він уявляв, як чудово було б стати досить багатим, щоб дозволити собі мешкати в такій розкішній оселі. «Хіба не дивовижно було б, — думав він, — якби я міг купити такий будинок і жити в ньому?» Хлопець віддавався мріям, і на якусь коротесеньку мить у його голові спалахували сцени життя в одному з цих будинків. Відпочинок у світлих просторах вітальнях, великі гостьові спальні з двома ліжками, у яких зупинялися б родичі та друзі, а ще — можливість просто сидіти й насолоджуватися прекрасним садом сонячного дня — саме таким поставав у його уяві рай.

Але мрії закінчувалися, і його думки поверталися до реальності, коли він проходив повз останній будинок перед парком. А реальність була така: він ніколи не був достатньо багатим, щоб дозволити собі хоча б невеликий котедж із терасою, не кажучи вже про таке величезне окреме житло, і, якщо хіба він не виграє в лотерею, у нього,

мабуть, ніколи не буде коштів, потрібних для придбання одного з тих будинків.

Гроші перетворювали його життя — теперішнє, минуле й, либонь, майбутнє — на суцільну боротьбу.

Діставшись до парку, юнак прямував до бігової доріжки й починав крокувати швидше, бадьоріше. Ідучи, він не міг позбутися відчуття, що доля повстала проти нього. Якби тільки він народився в заможній родині. Якби тільки в нього були такі фарт і можливості, які, здається, трапляються іншим людям.

Але правда в тому, що проблеми того юнака не відрізнялися від проблем більшості людей. Наприкінці кожного місяця він зазвичай вичерпував усі кредитні ліміти й куди б не глянув — скрізь на нього чекали рахунки. Яюсь — самому лише Богові відомо, як — йому завжди вдавалося звести кінці з кінцями, але на тому й усе. А в останні кілька місяців економічного занепаду навіть це зведення кінців ставало справжньою боротьбою. Він, здавалося, працював усе довше за трохи меншу плату і зараз навіть не міг уявити, що життя стане хоч трохи кращим, не кажучи вже про можливість дозволити собі ті речі, про які мріяв.

А колись він мріяв стати відомим письменником, забезпечувати родину й жити у власному будинку, та в його теперішніх обставинах ті його мрії ніяк не могли втілитись, і десь глибоко всередині юнак і уявити не міг, щоб таке трапилось. Коли він був молодшим, можливо, у нього й вистачило б сміливості кинути роботу й шукати справу, що зробила б його щасливішим, але тепер, завалений горами рахунків, він не міг дозволити собі стати безробітним.

Молодик потрапив у пастку — у пастку роботи, яка не надто добре оплачувалася, а до того ж іще й не викликала в нього жодного інтересу та запалу. Багато його колег в офісі так само, здавалося, нудяться й не мають жодного інтересу до своєї роботи. Для них, як і для нього, робота була просто засобом заробітку, засобом виживання.

Отак упродовж багатьох років юнак відмовлявся від своїх хлоп'ячих сподівань та мрій. Усе, на що він міг сподіватися тепер, — це зводити кінці з кінцями... Так вдало, як тільки зможе. Прямуючи парком, він міг лише надіятися та молитися, щоб один з ангелів —

якщо вони таки дійсно існують — прошепотів йому якусь ідею, щось натхненне, що хоча б якось могло змінити його долю.

Але юнак був так заглиблений у власні думки, що не постеріг ані того, як сонце піднімається над дубами на сході парку, ані співу дроздів над головою, і зовсім не помічав старого чоловіка, який ішов поряд із ним.

ЗУСТРІЧ

Голос висмикнув юнака з думок:

— Доброго ранку.

Він обернувся, побачив біля себе літнього китайця й, кинувши на нього швидкий погляд, відповів:

— Доброго ранку.

Чоловік був низенький — голова ледь діставала до плечей юнака, — одягнений у чорний костюм.

— Ти не проти, якщо я приєднаюся до тебе? — запитав незнайомець.

— Ласкаво прошу. Якщо не відстанете, — відповів юнак.

Старий усміхнувся.

— Старатимуся що є сили, — сказав він, пришвидшуючи крок. — Ти схожий на людину з тягарем у думках.

— Не зовсім так, — відповів юнак, не підводячи очей.

— Знаєш, у моїй країні вірять у те, що кожна проблема несе із собою подарунок, що в кожній халепі ховається зерно рівного їй або навіть більшого успіху.

— П-х-х... — зневажливо пхикнув юнак.

— Це стосується всього... навіть негараздів із грошима, — провадив далі старий.

Юнак аж захлинувся, почувши слова незнайомця, й обернувся до нього.

— Який же успіх можуть принести негаразди з грошима? — запитав він.

— Негаразди з грошима відкривають шлях до неймовірного багатства, до статків, про які ти навіть мріяти не можеш, — відповів старий.

— Хіба таке може бути? — допитувався юнак.

— Ти знаєш, що багато хто з найзаможніших і найвідоміших людей світу колись був злидарем або банкрутом? — говорив далі старий.

— Ні, — мовив юнак, хитаючи головою.

— Авраама Лінкольна визнали банкрутом у тридцятип'ятирічному віці, проте потім він став одним з найбагатших і наймогутніших людей в історії Сполучених Штатів Америки. Ог Мандіно був безхатьком-п'яницею, а потім перетворився на одного з найуспішніших авторів бестселерів усіх часів, а Волт Дісней банкрутував кілька разів, перш ніж створити Імперію Діснея.

Юнак був вражений. Він завжди вважав, що злидні чи банкрутство — це доля, яка могла спіткати лише невдах і безталанних.

— Але як це можливо? — запитав він. — Як може хтось досягти успіху завдяки своїм злидням?

— Це дуже просто, — усміхнувся старий. — Люди не шукають достатку, коли в них усе добре. Їм потрібне натхнення або відчай, щоб почати змінювати життя. Дехто просто знаходить натхнення, але багато інших змінюються, тому що змушені змінюватися. Розумієш, коли ти у відчаї, то починаєш ставити собі запитання, природа яких формує твою долю.

З обличчя юнака поступово сходила блідість, але воно й досі виказувало недовіру.

— Дозволь я в тебе от що запитаю, — продовжував далі старий. — Про що ти думав, коли я перервав тебе?

— Не знаю точно. Мабуть, запитував себе, чому зі мною трапилися певні речі.

— І як думаєш, куди це запитання приведе?

— Гадки не маю, — зізнався юнак.

— Авжеж! — вигукнув старий. — Воно веде саме до «гадки не маю». Або ще гірше — до неправильних відповідей. Питання, що починаються зі слова «чому», завжди ведуть до такого. Твій мозок завжди шукає відповіді на всі поставлені тобою запитання. Питання про те «чому» не несуть ані надії, ані рішень, ані майбутнього. «Чому це сталося зі мною?», «Чому я в такому безладі?», «Чому я не можу досягти успіху?» — ці питання ведуть у нікуди. Видатні люди ставлять інші запитання — «як» і «що»: «Як я можу покращити своє життя?» — або навіть краще: «Що мені потрібно зробити, щоб моє життя стало багатим?»

— Ну, не знаю, — сказав юнак. — Мені ж потрібні відповіді, а не запитання.

— Але якщо ти хочеш знайти правильну відповідь, — не вгавав старий, — тобі слід спершу поставити правильне запитання. У Біблії написано: «Шукайте — і знайдете, просіть — і дасться вам».

— Звучить добре, але життя не таке просте.

— Звідки ти знаєш? Ти хоч раз спробував? — запитав старий. — Можливо, життя простіше, ніж ти думаєш.

— Ну, мені воно не здається аж таким простим, — сказав юнак. — Хоч би що я робив, мені не вдається досягти успіху. Я перепробував усе, але, схоже, нічого не працює.

— Не забувай золоте правило розв'язання проблем, — мовив старий.

— І яке ж саме?

— Коли ти думаєш, що вичерпав усі можливості, пам'ятай одне: ще не всі!

— Це все дуже добре, але я не знаю, що ще робити, — відповів юнак. — Я ніколи не був багатим і, напевно, ніколи не буду. Мабуть, у мене просто немає того, що для цього потрібно.

— І що ж саме для цього потрібно такого, чого в тебе немає? — поцікавився старий.

— Я не знаю. Для початку, щоб заробити грошей — потрібні гроші.

— Чому ти так думаєш? Ти знаєш, що Арістотель Онассіс розпочинав свою кар'єру з менш ніж двома сотнями доларів, без вищої освіти й багатих родичів, та все ж таки став одним із найбагатших людей в історії?

Юнак знизав плечима й сказав:

— Можливо, йому просто пощастило.

— Більшість багатіїв починали з дрібного капіталу або й узагалі без нього. Аніта Роддік створила свою косметичну компанію, виготовляючи гігієнічні засоби в гаражі. Білл Гейтс, один з найбагатших людей у світі, здобув свої статки за допомогою інновацій у комп'ютерній індустрії. Ентоні Роббінс, автор бестселерів і один із провідних тренерів з особистісного розвитку, жив свого часу в злиднях у маленькій однокімнатній квартирі-студії, але йому вдалося перевернути все своє життя за один рік — він став мільйонером і купив палац на десять тисяч футів з видом на океан. Ти справді думаєш, що вони досягли успіху, тому що їм просто пощастило?

— Ну, може, не зовсім, — відповів юнак. — Але ж колись щасливий випадок таки потрібен, хіба ні?

— У кожного з людей, які накопичили багатство, є одна дуже важлива риса — особиста відповідальність! Вони всі відповідальні за свої дії та рішення. Вони не звинувачують у власних проблемах ані економіку, ані уряд, ані погоду, ані своє дитинство. Багаті люди не чекають щасливих випадків або сприятливих обставин — вони йдуть і створюють їх. Вони не шукають виправдань — вони шукають рішення. Вони віддаються тому, щоб досягти успіху.

— Ви, можливо, і маєте рацію, — сказав юнак. — Я знаю лише те, що завжди борюся з фінансовою скрутою. Може, така моя доля.

— Єдина твоя доля — це та, яку ти створюєш, — відповів старий. — Саме лиш те, що ти ніколи не був багатим, не означає, що ти ніколи таким і не будеш. Найважливіший урок, який ти можеш здобути в житті, — це те, що твоє майбутнє не обов'язково має бути таким, як твоє минуле. Тільки роблячи те, що завжди робив, отримувеш те, що завжди отримував.

Двоє чоловіків минули озеро й попрямували до північного боку парку. Повз них промчали два бігуни, їхнє дихання стелилося легким туманом у холодному повітрі. Юнак ретельно обмірковував те, про що розповідав старий. Не було жодного сумніву: у тому, що той говорив, була певна рація, але все ж таки це не переконало його.

— Не обов'язково мати гроші, щоб заробляти гроші, — пояснював старий. — Не потрібні багаті родичі, університетська освіта чи щасливий випадок. Усе необхідне, щоб створити багатство у власному житті, у тебе вже є.

— Ви вважаєте, що це так просто? — спитав юнак.

— Авжеж. Фарт тут не грає ролі. Ти маєш силу створювати свою долю так само, як і всі інші.

— Але ви ж не хочете сказати, що стати багатим може *хто завгодно*? — допитувався юнак.

— Звісно, хочу. І знаєш, більшість людей у світі вже багаті, але вони цього навіть не знають!

— Що ви маєте на увазі? — запитав юнак. — Люди з якимось справжнім багатством мають про нього знати.

— Здається, що так мало б бути, правда ж? — сказав старий. — Але ж таки не знають. Ти — типовий приклад. Ти вважаєш себе бідним, бо витрачаєш усі сили на те, щоб сплатити за рахунками?

— Так, але як ви...? — відповів юнак.

— У тебе є водопровід із чистою водою — а це ще кілька століть тому було рідкістю, а в деяких частинах світу й зараз залишається нею. У тебе є доступ до інформації — найціннішого ресурсу — через громадські бібліотеки, до інформації практично на будь-яку тему, котру ти лише зможеш згадати, а вона часто недоступна для людей в інших частинах світу. У тебе вдосталь їжі, пристойний одяг, житло. Ти маєш телефон, що може миттєво зв'язати тебе з кимось, навіть якщо цей хтось перебуває в іншій частині світу. У тебе є телевізор, який щодня повідомляє тобі новини та розважає просто в тебе вдома. Є широкий вибір продуктів, які ти можеш купити і про які п'ятдесят років тому навіть не чули. Є автомобілі, поїзди та літаки — усі види транспорту, недоступні для найбагатших людей ще сто років тому. Отож, як бачиш, якщо порівняти із сотнями мільйонів людей, що жили протягом усієї історії, ти дуже багатий, багатший, ніж вони могли навіть мріяти.

— Гроші — це не завжди багатство, — продовжував старий. — А те, що ти маєш гроші, не завжди є достеменним показником багатства. Фактично, гроші самі по собі не мають жодної цінності. Яка користь від стосика папірців або жменьки монет із портретами померлих людей? Тільки речі, які можна за них купити, надають грошам цінності. Зрештою, чи знадобиться тобі мільйон фунтів, якщо ти потрапиш із затонулого корабля на безлюдний острів? Наскільки багатим є успішний бізнесмен, який заробляє шестизначні суми, але такий зайнятий на роботі, що не проводить часу зі своїми дітьми? А хто багатший — мільйонер із невеликою стадією раку чи чоловік із порожнім банківським рахунком, але з прекрасним здоров'ям? Про справжнє багатство можна судити лише з якості життя, яким ти живеш. Тільки той, хто може жити власним життям так, як цього хоче, — насправді багатий.

Стежка, якою йшли двоє чоловіків, повела їх великим лісовим насадженням. Гілки на деревах рано почали випускати бруньки, і з їхнього кольору було видно, що й квіти не за горами. На якусь мить запала мовчанка, а потім юнак заговорив:

— Але гроші можуть підвищити якість життя.

— Якщо їх мудро використовувати — так, можуть, — згодився старий. — Але багато людей думають, що гроші розв'яжуть усі їхні проблеми.

— Ну, розв'язанню моїх проблем вони добряче посприяли б, — усміхнувся юнак.

— Ти можеш так уважати, але я запевняю тебе, що не так уже й посприяли б, — переконливо відповів старий.

Ці слова роздратували юнака. Що взагалі цей старий може знати про його проблеми? Але перш ніж він устиг заперечити, старий продовжив:

— Що б ти зробив, якби виграв мільйон фунтів?

— Віддав би борги.

— А далі що?

— Не знаю точно. Спочатку відсвяткував би, влаштувавши вечірку для своєї родини та друзів. Потім купив би новий будинок з басейном і тенісним кортом, новий автомобіль, новий телевізор, нові меблі. Опісля повіз би свою родину на відпочинок, а ще дав би грошей декому з моїх друзів, тим, кому вони потрібні.

— А потім? — допитувався старий.

— Не знаю, — зізнався юнак. — Я ніколи про таке не думав.

— Ти щойно сказав те саме, що й сила-силенна людей, які мріють колись стати багатими. Але у твоїй відповіді криється причина того, чому вони ніколи не зможуть досягти Надзвичайного Багатства.

— Що ви маєте на увазі? — перервав його юнак. — Деякі люди виграють лотерею, дехто стає мільйонером за одну ніч.

— Це правда, але їхнє багатство часто виявляється тимчасовим. Більшість із них зрештою опиняються без копійчини, як тоді, коли вони купили свій перший лотерейний білет!

Юнак недовірливо похитав головою.

— Це правда, — запевняв його старий. — А з якої ж причини вони зрештою залишаються без грошей? Бо не навчилися створювати багатство чи порядкувати ним. Отож, їм нечасто вдається накопичити багатство, а в тих рідкісних випадках, коли набувають його, то швидко протринькують кошти. Вони схожі на людей, яким дісталася вишукана рослина, але ті уявлення не мають, як її виплекати: який ґрунт їй потрібен, у якому кліматі вона має рости, скільки води їй

необхідно, як часто чи від яких шкідників її треба захищати. Вони можуть якийсь короткий час посмакувати плоди тієї рослини, але вона швидко зів'яне й помре.

А от людина, яка вивчає природу рослини, розуміє її потреби. Вона знає, як виростити її із саджанця. Знає, як доглядати за рослиною, тож здатна виростити їх стільки, скільки їй заманеться.

Багатство — щось дуже вишукане, як та рослина. Ми всі маємо силу його створювати — і створювати у величезній кількості, — але нам потрібно вивчати секрети його створення та підтримки.

Жодні гроші не принесуть нам користі, якщо ми не вміємо з ними поводитися. Ти пам'ятаєш історію блудного сина?

Це здавалося знайомим, але юнак не міг пригадати подробиць.

— У багатого землевласника було двоє синів, молодший з яких не цікавився справами батька. Натомість він вимагав у нього свою спадщину, щоб мати змогу вирушити у світ. Батько, хоч і засмутився через таку поведінку сина, віддав тому спадок і випровадив його. Син насолоджувався гулянками й чудовими речами, які купував за свої гроші, але минуло небагато часу — і він витратив усе. Не маючи нічого, крім одягу на собі, він повернувся до батька, збіднілий та осоромлений. Блудний син вирушив у подорож із величезним багатством, проте швидко все втратив, бо не навчився отримувати прибуток.

Двоє чоловіків дісталися кінця лісистого парку й пішли далі стежкою, що вела крутим схилом до вершини пагорба.

— Розумієш, багатство — це не просто сума статків, які є в людини, — говорив старий. — Капітал може швидко випаруватися. Аби бути багатим, потрібно просто достатньо коштів, щоб жити таким життям, яким бажаєш.

— І як це зробити? — запитав юнак.

Старий усміхнувся.

— Тобі слід спершу зрозуміти, що цей світ і все всередині нього керується законами, — пояснив він. — Законами природи. Багато з них добре відомі. Наприклад, ми знаємо з фізики закон гравітації: якщо кинути яблуко, воно впаде на землю. Ми знаємо, що без кисню все живе на цій планеті загинуло б. Але багато законів — деякі з них пов'язані з набуттям надзвичайного багатства — не надто добре відомі й для більшості людей залишаються таємницею.

Не пройшовши й півдороги до вершини пагорба, юнак почав задихатися, хоча старий поруч із ним крокував і далі без жодних зусиль. Коли вони дісталися до вершини, юнак повернувся до старого.

— Отож, — сказав він, відсапуючись, — що ж це за таємниця?

— Секрети Надзвичайного Багатства, як і всі таємниці Природи, доступні кожному. Тобі треба лише ставити правильні запитання правильним людям. Ось, це тобі допоможе, — мовив старий, протягаючи юнакові аркуш паперу.

Той спішно розгорнув папірець, але, на свій подив, не побачив жодних таємниць, мудрих слів чи чарівних формул — лише перелік з десяти імен і десяти телефонних номерів. А коли він підвів очі — старий зник.

Юнак роззирнувся довкола себе, але, окрім двох людей, що вигулювали собак, не вгледів більше нікого.

— Даруйте, — сказав він, наближаючись до тих двох, що гуляли із собаками. — Ви не бачили, куди подівся старий, який ішов зі мною?

Чоловік і жінка, обоє літнього віку, перезирнулися, перш ніж відповісти.

— Я не бачив, щоб хтось із вами йшов, — відповів чоловік. — А ти, Етель?

Жінка похитала головою й мовила:

— Ні.

— Але ви напевне мали його побачити: літній китаєць у чорному спортивному костюмі, — наполягав юнак.

— Вибачте, — повторив чоловік. — Я нікого з вами не бачив.

Юнак повільно пішов парком назад тим самим шляхом. Усе це не вкладалося йому в голову. Як старий міг так швидко зникнути? І чому його не бачила та пара із собаками? Можливо, він усе це вигадав, марячи на ходу. Але, поклавши руки в кишені, молодик зрозумів: те, що старий справді йшов поряд із ним, не могло бути маренням. Існував доказ того, що він був, — папірець із десятьма іменами й десятьма номерами телефонів.